

Puni odsjev vrutka sjajna, prisni plod Božanskih
tajna,

Sin u srži isti Otac, nestvoreni svemu tvorac.

Radi nas on za svijet cijeli siđe s neba čistoj Djevi;
u njoj Duh mu Sveti satka put te nama sazda brata.

Pilat zatim napati ga, raspe za nas, sahrani ga.

Prema Pismu u dan treći usta, pođe rajskoj sreći,

Sjede Ocu s desne, čeka suditi će na kraju vijeka

živim, mrtvim; svojim sprema kraljevstvo što
kraja nema.

Duh je Sveti vrijedan hvale, Gospod Bog što život
daje,

izvire iz Oca, Sina, čast i slavu dijeli s njima.

Prorocima riječi višnje dade on na usne dične.

Vjerujem u jednu opću Crkvu, svetu, apostolsku.

Jedno priznajem krštenje grijesima na oproštenje.

Smrt je uskrsnuća znamen, pruža život vječni.

Amen.

R. GRAFENAUER

OPĆA REFORMA LITURGIJE

Sveti sabor je zaključio da se provede opća reforma liturgije. Mnoge su pojedinosti već reformirane, a mnoge su ostavljene za konačnu reformu. Dok se ta reforma ostvari proći će vjerojatno još oko desetak godina. No već sada možemo vrlo dobro uočiti kakva će biti ta konačna reforma. Vijeće za provođenje liturgijske reforme već je dovršilo glavninu pripremnih radova, a u nekim problematičnim pojedinostima izrazio je svoje stanovište i sinod biskupa koji je zasjedao u Rimu pod jesen prošle godine.

Ovdje želimo informirati naše čitaoce o glavnim linijama te opće liturgijske reforme.

Misa

Već je priređen obnovljeni obred Mise pod nazivom »**Missa normativa**« — okosnica obreda Mise. Taj obred predviđa da u Misi sudjeluje jedan svećenik, čitač, pjevač, dva ministranta i puk. U prigodama veće svečanosti i kad je prisutan veći broj svetih službenika, onda se u tu osnovicu misnog obreda unose druge pojedinosti. Evo kako će uglavnom izgledati reformirani obred Mise:

1. **Ulaz svećenika i svetih službenika.** Kroz to vrijeme puk i zbor pjevaju ulaznu antifonu i psalam. Iskazivanje počasti oltaru i neposredno iza toga **pozdrav puku** nešto opsežniji nego što je sadašnji »Gospodin s vama«. Slijedi **čin pokore i kajanja** (mjesto dosadašnje opće ispovijedi) kod kojeg bi sudjelovala cijela zajednica a bio bi na svim Misama, pa i pjevanim. »Gospodine, smiluj se« moglo bi se izostaviti kad na Misi ima »Slava Bogu na visini«. Ulazni obredi završavaju **molitvom.**

2. U **bogoslužju riječi** bila bi tri čitanja Sv. Pisma: prvo iz Starog Zavjeta, drugo iz spisa svetih apostola, treće iz Evandelja. Iza prvog čitanja dolazi **responzorijalni psalam**, iza drugog **Aleluja** i nekoliko redaka, a iza Evandelja **homilija**. Zatim je **ispovjest vjere** i **molitva vjernih** koja bi u različitim oblicima bila obavezna na svakoj Misi.

Na biskupskom sinodu bilo je prijedloga da se »Gospodine, smiluj se« nikad ne izostavlja, da iza bogoslužja riječi bude vrijeme **svete šutnje** što bi imalo poslužiti vjernicima kao škola razmatranja Božje riječi, te da se molitva vjernika stavi poslije Pričesti. — Što se tiče triju čitanja na Misi, predviđa se nekoliko godina za pokus. Neki predlažu da na Misama bez naroda bude samo jedno čitanje.

3. **Euharistijska liturgija** počinje **postavljanjem darova** na oltar. Za to je predviđeno nekoliko formula prema nahodenju svećenika. Dosadašnje formule bi se dokinule jer anticipiraju ideju prikazanja, a prikazanje je zapravo za vrijeme kanona. Postavljanje darova završava se **molitvom nad postavljenim darovima**. Cijela **euharistijska molitva (kanon)** moli se glasno. Bit će više prefacija nego do sada. Osim tradicionalnog rimskog kanona sastavljene su još tri nove formule euharistijske molitve. Prva, kratka, formula sastavljena je po uzoru najstarije anafore sv. Hipolita. Druga, koja bi se povezala s pojedinim predslavljenjima rimskog kanona, nema nikakve zahvale poslije »Svet«. Treća, koja je sastavljena po uzoru orijentalne anafore, ima uvijek isto predslavljenje, a poslije »Svet« je izložena ekonomija spasenja od stvaranja do Duhova. Na mrtvačkim Misama i u nekim osobitim prigodama predviđeni su neki promjenljivi dijelovi u euharistijskoj molitvi. U novim formulama bit će aklamacije puka poslije posvećenja. — Na biskupskom sinodu predloženo je da formule kod postavljanja darova na oltar budu obavezne, te da aklamacije poslije posvećenja budu i u rimskom kanonu.

Obred **pričesti** započinje **Gospodnjom molitvom** i em-
bolizmom. Slijedi odmah neposredno **poljubac mira**, a zatim
lomljenje. Za vrijeme lomljenja pjeva se »Jaganjče Božji«,
a za vrijeme pričešćivanja pričesna antifona s psalomom.

4. Misa završava onim redom koji je nedavno uveden:
pozdrav, blagoslov i otpust.

Časoslov

Što se tiče obveze časoslova, na biskupskom sinodu je
predloženo da samo Laude i Vespere budu za sve obavezne,
i to da ne bude uvijek teška obveza.

1. **Laude i Vespere**, glavni dijelovi Časoslova, imale bi
ovakav raspored: iza uvodnih molitava bio bi odmah hi-
man, zatim tri psalma s antifonama, a iza toga čitanje, ko-
je bi bilo nešto dulje, osobito ako puk sudjeluje. Poslije do-
lazi kantik, na Laudama Zakarijin a na vesperama B. D.
Marije. Tada su prošnje, koje se na Laudama odnose na
posvećenje dana i rada, a na Vesperama su za potrebe svi-
jeta i Crkve. Na koncu je molitva.

Zapravo su i na Laudama i na Vesperama samo po dva
psalma i jedan kantik (osim Zakarijina i B. D. Marije). Na
Laudama je najprije psalam, zatim kantik iz Starog Zav-
jeta i na trećem mjestu opet psalam. Na Vesperama su
najprije dva psalma a na trećem mjestu je kantik iz No-
vog Zavjeta (tj. iz poslanica ili Otkrivenja).

2. Struktura **Malih ura** bila bi uglavnom kao što je i
sada.

3. **Matutin** će se ubuduće zvati **Bogoslužje čitanja**.
Sastojat će se od himna, triju psalama s antifonama i dvaju
čitanja. Prvo je čitanje uvijek iz Sv. Pisma a drugo iz spisa
svetih otaca ili iz hagiografije na blagdane svetaca.

Invitatorij će biti prije najprve ure, koja se kon-
kretno moli, u danu a neće biti vezan uz Matutin kao do
sada.

4. Da **Kompletorij** može dobro odgovarati svojoj svrsi
posvećenju završetka dana, trebat će provesti samo male
promjene.

— Cijeli **Psaltir** će biti razdijeljen na četiri sedmice.
Neki psalmi, koji se danas nama čine nešto tvrđi, ili samo
neki njihovi dijelovi bit će izostavljeni. Historijski psalmi
dolaze u Bogoslužju čitanja.

— **Red čitanja sv. Pisma** bio bi ovakav: u adventu prorok Izaija, kroz božićno vrijeme poslanica Kološanima, kroz prve četiri sedmice korizme pregled povijesti spasenja iz knjiga Izlaska, Levitika, Brojeva i Ponovljenog zakona, a zadnje dvije sedmice iz proroka Jeremije i iz Lamentacija, kroz osminu Uskrsa 1. Petrova poslanica, a kroz ostali dio uskrsnog vremena Djela apostolska. Za druga razdoblja predviđen je ciklus od dvije godine tako da bi se svake godine čitali odlomci iz Starog i iz Novog Zavjeta. Svake bi se godine povijest spasenja rasvijetlila s posebnog gledišta: u parnim bi se godinama počimalo s knjigom Postanka a zatim bi slijedili izvatici iz poučnih knjiga, u neparnim godinama počimalo bi se s knjigama Samuelovim i Kraljeva a iza toga bi došli izvatici iz proročkih knjiga. Ukupno bi čitanja Sv. Pisma u novom Časoslavu bilo po prilici dvostruko više nego dosad.

— **Patristička će čitanja** biti uzeta iz spisa starih i novih crkvenih pisaca. Izdat će se i posebni lekcionar koji će sadržavati čitanja ad libitum.

— **Himni** će biti probrani između onih koji su sad u upotrebi i ostalog blaga crkvene himnodije.

— **Antifone i rezponzoriji** će se temeljito revidirati ili iznova sastaviti da prikladno odgovaraju svojoj svrsi.

U mnogim obredima, na svim područjima liturgijskog života, naskoro će se mnogo toga dotjerati i prilagoditi životu današnje Crkve. Dobro je da se za te promjene psihološki pripremimo. Dobro je da znamo što od dosadašnjeg ostaje a što će se promijeniti da onome što je trajno dajemo veću pažnju. Dobro je da paralelno s općom reformom liturgije obnavljamo i svoje nazore o javnom i privatnom bogoštovlju.

Fra Jure RADIĆ

ZA ŠTO BOLJI HRVATSKI PRIJEVOD KANONA MISE

— primjedba i pokušaji —

Nacionalna Liturgijska Komisija objavila je u »Vjesniku đakovačke biskupije« (1967/10, str. 176—178) hrvatski prijevod Kanona Mise i pozvala katoličku javnost da ga pažljivo prouči i na vrijeme dade primjedbe.